

УДК 791.635:37.091.212(477.41)

ВПЛИВ КІНОМИСТЕЦТВА НА СТУДЕНТСТВО БЦСГІ

**Мартиненко Олександр
Валентинович,**

*редактор відділу інформаційно-краєзнавчої
роботи Білоцерківської міської
централізованої бібліотечної системи*

**Поліщук Олена
Володимирівна,**
*старший лаборант
музею БНАУ*

В зв'язку з тим, що музей Білоцерківського національного аграрного університету має певну кількість матеріалів, та експонатів, які тим чи іншим чином мають відношення до кіномистецтва, виникла ідея написати статтю. Чому у вузі не гуманітарного фаху, було створене відділення «кіномистецтво», коли та хто розвивав у вузі цей напрямок? Читач дізнається про те, що в інституті існували не тільки кіно- та фото- відділення а також своя кіностудія, що в інституті кожен мешканець міста міг подивитися кінофільм. Що ці кіносеанси були найдешевшими у місті. Що у стінах учбового закладу проводили свої творчі вечори зі студентами такі відомі актори як: Ролан Биков, Ада Роговцева, Микола Олялін, Леонід Марченко та ін.

Ключові слова: кіномистецтво (вид мистецтва, твори якого створюються за допомогою кінознімання реальних, спеціально інсценованих, або відтворених засобами анімації подій), студентство (молодь яка отримує освіту у середніх та вищих

навчальних закладах), БЦСГІ (Білоцерківський сільськогосподарський інститут).

С того часу, як в нашому місті у 1920 році відкрився сільськогосподарський вуз, з'явилося багато молоді, яка живо почала цікавитися усім, в тому числі і таким новим видом мистецтва як кіномистецтво.

Перша кіноустановка з'явилась в учбовому закладі напередодні Другої світової війни у так званій «Ленінській кімнаті» у 1940 році [1] для демонстрації агітаційних стрічок. Але задовго до цього студентами був створений свій аматорський театр, в якому ставили ті чи інші вистави, під час або після яких фотографувалися або робили постановочні кадри (фото 1. Стилізація до фільму «Чапаєв», 7.11.1937 рік. З фондів музею БНАУ). Фото цієї постанови дивом збереглося до наших часів. На звороті світлина має допис: «Инсценировка на параде 7.11.1937 г. из к/ф «Чапаев». В центре выпускник Пархоменко в роли Чапаева».

Наступний крок у знайомстві з кіномистецтвом, це відбудова у березні 1953 року учбового корпусу №2, який був зруйнований під час Другої світової війни, та в якому був відкритий великий актовий зал. До 1980 року він міг вмістити 750 чоловік. У 1993 році в зв'язку з тим, що була побудована сцена, з'явився балкон, але кількість місць скоротилась до 650.

У 1963 році відновила свій випуск газета інституту, в якій відразу ж почали друкувати кіноафіші – перелік кінострічок на місяць [2], проводились кіновікторини, друкувався анонс нових кінострічок [3], які кожен мешканець нашого міста міг побачити у актовій залі інституту. До речі, ці кіносеанси були найдешевшими у місті.

У квітні 1966 року в інституті було відкрито ФГП (факультет громадських професій) з п'ятьма відділеннями – музичне, бібліотечне, журналістики, фізкультури та кіно-фото. Його першим деканом був старший викладач кафедри біохімії Епштейн Ілля Борисович. Фото-відділення очолював Токар М. І. Керівником кіно-відділення був викладач з кафедри історії та філософії – Єгоров О. М., потім Грицик С. М. Викладачами на цьому відділенні було багато людей, які працювали як у місті

так й у самому вузі. Це були кіномеханіки: Безносенко О., випускник кінознавчого факультету Київського державного інституту театру і кіно ім. Карпенко Карого (з початку створення відділення до кінця 1960-х років), Горобець Іван Васильович, Фурлета Євген (у 70-х рр.), та інші фахівці. Основний напрямок, за яким готували на кіно відділенні – кінооператори (фото 2. Студенти кіно-фото-відділення на заняттях. З фондів музею БНАУ). Кіно- та фото-відділення проіснували до 1991 року.

Вважалось, що випускник вузу повинен був бути носієм не тільки фахового профілю, але й нового досягнення науки та техніки, а також культури на селі.

З 1975 року факультет налічує вже 13 відділень, одне із яких – кіно-фото відділення – розділяється на два окремих, де навчалось близько 30 чоловік на кожному (фото 3. Студенти кіновідділення на заняттях. З фондів музею БНАУ). У 1992 році факультет отримав назву – факультету культури та мистецтва (ФКМ). Щорічно на факультеті навчалось від 600 до 750 чоловік. Після закінчення навчання, яке триває рік або два, випускники ФКМ одержують спеціальне посвідчення про другий фах, його отримують разом з дипломом про основну спеціальність.

На факультеті широко практикується залучення високопрофесійних спеціалістів міста. Після закінчення навчання випускники ФКМ готують випускні роботи. Випускники фото-відділення готують фотоконкурси, випускають фотогазету, фотоальбоми факультетів та проводять фотоестафети [4]. Слухачі кіно-відділення знімають кінофільми. Два учбових та один документальний фільм – «Білоцерківський сільськогосподарський» на обласному огляді аматорських фільмів були нагороджені дипломом третього ступеня. Кінострічка «Пам'ять» представлена на Всесоюзному конкурсі факультетів громадських професій у 1981 році, який відбувся в Мелітополі. Також вона була висунута на конкурс аматорських фільмів країни [5]. Зняті вони були на створенній при БЦСГІ учбовій кіностудії «Яринь».

Ще до появи ФГП ідея зйомки наукових фільмів для фахівців з ветеринарії належить професору, доктору ветеринарних наук, завідувачу кафедри хірургії інституту – Бурденюку Антону Федоровичу та доценту кафедри акушерства, кандидату ветеринарних наук – Задвірному Федору Леонтійовичу [6], які започаткували кінофікацію учбового процесу. Вони також були ініціаторами по придбанню апаратури та створенню кінолабораторії (фото 4. Професор Бурденюк А. Ф. разом зі студентами монтують кінофільм. З фондів музею БНАУ). Таким чином з 1961 року були зняті фільми: «Хромоты у животных», фільм, який отримав перше місце на конкурсі навчальних фільмів сільськогосподарських вузів, «Физиология родового процесса у свиней», «Грыжи у животных», «Новообразования», «Антиномикоз» та інші [6].

Кіноестафету підхопили наступні послідовники: доцент Панько І. С., асистенти – Издепський Б. Й., Тихонюк Л. А. та Нагорний В. В.

Інститутом було придбано дві стаціонарні кіноустановки, ручна кінокамера «Київ 16 С-3». Була створена кіно-фото лабораторія.

Але не все йшло так добре, як писалось у звітах, друкувалось у газеті та говорилося на виступах. Про те, що студенти працюють не за фахом, критикував колишній в. о. ректора інституту, асистент кафедри селекції та насінництва інституту Бамбура М. М. ще у далекому 1940 році:

«...Також треба рішуче поставити питання по лінії міських і районних організацій про відрядження на виробництво фахівців, які працюють у м. Білій Церкві не по спеціальності. Ось, наприклад, агроном т. Дума працює в клубі піонерів, зоотехнік т. Недопекін – воєнруком десятилітки на околиці Заріччя, зоотехнік т. Бондаренко – викладачем історії 12 школи, зоотехнік т. Семесько – директором школи с. Потіївки, агроном Криворотенко – викладачем математики в м. Білій Церкві, зоотехнік Едін – викладачем у фельдшерсько і акушерській школі і т. д.»[7].

Хоч в газеті інституту було оголошення про відкриття цих відділень, все ж таки охочих іти туди було не так багато.

Майже за 30 років факультет культури та мистецтва випустив понад 15 тис. студентів, з них 60% застосовують другу професію у житті, а у деякого вона стала основною. Кілька цікавих кінострічок створив зооінженер Л. Осаулець, фотографом у селі Павлівці на Вінниччині керує зооінженер П. Гуменюк.

Отже, робота викладачів ФКМ інституту не пройшла марно і майбутні спеціалісти – це не тільки фахівці з вищою освітою, а й справжні інтелігенти.

Нагороди кіно-, фото- відділень:

1. Грамотою нагороджено колектив кіноустановки за високі показники у соцзмаганні. Біла Церква. 2.03.1968 р.

2. Дипломом міністерства сільського господарства СРСР відмічений БЦСГІ за створення учбового фільму «Грижі у тварин». Авторами стрічки були: професор Бурденюк А. Ф., доцент Задвірний Ф. Л., асистент Бабак І. М. Точна дата створення наукового фільму невідома. Приблизна дата 1970 рік.

3. Київський міський клуб туристів нагородив команду БЦСГІ за найкращий фотомонтаж щодо подорожі вихідного дня до с. Глеваха, яке відбулось 27 травня 1973 року.

4. Грамотою районного керівництва нагороджується колектив кіноустановки «За высокие показатели в выполнении плана кинообслуживания населения и широкое использование кино в идеологическом воспитании трудящихся. Председатель районного комитета профсоюза работников сельского хозяйства – Черняховский С. 1978 год.».

5. Правління Київської обласної організації українського товариства охорони пам'ятників історії та культури та Київський обласний клуб-лабораторія кінолюбителів облрадпрофа нагороджують авторів стрічки «Спадкoємці» кіностудії «Яринь» БЦСГІ /керівник Кузерин Є. М./ за 1-ше місце у Обласному конкурсі любителських фільмів по охороні пам'яток історії та культури 4 квітня 1985 року, м. Київ.

6. Українська республіканська рада профспілок нагородила колектив кіноустановки та клуб БЦСГІ за досягнуті успіхи у громадському огляді-конкурсі на кращу кіноустановку по обслуговуванню трудящих та членів їх сімей. Київ, 1988 рік.

Декани факультету (керували факультетом на громадських засадах):

1966-1975 рр. – старший викладач кафедри біохімії
Епштейн І. Б.

1975-2002 рр. – заслужений працівник культури України,
професор кафедри агрохімії та ґрунтознавства Крикунов В. Г.

2002-2005 рр. – доцент кафедри рослинництва Городецький
О. С.

Творчі зустрічі з відомими акторами та режисерами, які відбулися в БЦСГІ:

12.11.1983 р. – Зустріч з акторами театру ім. І. Франка артисткою Кусенко О., та артистом Гашинським А. [8]

21.04.1984 р. – зустріч з артисткою Петриненко Д. [8]

15.03.1985 р. – зустріч з акторкою Адою Роговцевої. Ада Миколаївна Роговцева народилась 16.06.1937. Акторка театру та кіно, Герой України. Знялась у фільмах: «Море», «Літні канікули», «Висока проба», «Тарас Бульба» та інші. (фото 5. Акторка Ада Роговцева (четверта праворуч) серед працівників БЦСГІ. З фондів музею БНАУ).

26.02.1986 р. – зустріч з актрисою театру та кіно, народною артисткою України Заклунною В. Заклунна-Мироненко Валерія Гавриїлівна (15.08.1942-22.10.2016) – акторка, «Місце зустрічі змінити не можна», «Всі докази проти нього», «Помилка Оноре де Бальзака», та інші.

15.06.1986 р. [8] – зустріч з актором Миколою Оляліним. Олялін Микола Володимирович (22.05.1941-17.11.2009), актор кіно, знявся у таких фільмах: «Назад дороги немає», «Біг», «Відвага», «Мир хатам, війна палацам», «Джентельмени вдачі», «Легенда про княгиню Ольгу» та інші.

1.08.1988 р. [8] – зустріч з актором Роланом Биковим. Биков Ролан Антонович (Роланд Анатолійович) (12.11.1929-6.10.1998). Народився у Києві. Актор кіно, який знявся фільмах: «Перевірка на дорогах», «Пригоди Буратино», «Про Червону шапочку», «Листи мертвої людини» та інші.

14.02.1988 р. [8] – зустріч з режисером Савельєвим та перегляд його фільму – «Спогади про В. Висоцького»

12.08.1988 р. – зустріч з актором Леонідом Марченко. Марченко Леонід Леонідович, українець, актор, народився 16.01.1938 року. Зіграв у таких кінострічках: «В бій їдуть одні старики», «Стара фортеця», «Ати-бати, йшли солдати», «Київські прохачі» та інші. Точна дата зустрічі невідома. За дату зустрічі взята дата друку афіші виступу актора в інституті. [8]

? – творча зустріч з відомим диктором Левітаном. Левітан Юрій Борисович (2.10.1914-4.08.1983) – диктор, радіоведучий. Дата, коли відбулася зустріч, невідома, збереглися тільки світлини (Фото б. Зустріч колективу інституту з Левітаном Ю. Б. З фондів музею БНАУ).

Використані джерела:

1. По місту і району // Соціалістична правда. – 1940. – 7 грудня. – №284 (2791). – С. 4.
2. До уваги кіноглядачів // За Ленінські кадри. №29(1428). – 1986. – 9 жовтня. – С.2
3. Дивіться на екрані БЦСП Світло далекої зорі // За Ленінські кадри. – №37(427). – 1965. - 12 листопада. - С.2.
4. На відділенні ФГП // За Ленінські кадри №3 (937). - 1979. – 18 січня.– С. 2
5. Нагорода зобов'язує // За Ленінські кадри №19(87). – 1981. – 5 червня. – С. 2
6. Кіно допомагає // За Ленінські кадри №7 (1006). – 1981. – 23 лютого.– С.2
7. Бамбура М. Спеціалісти сільського господарства – на виробництво // Соціалістична правда. – 1940. – 4 лютого. – №28 (2535). – С. 2.
8. Інформація з фондів музею БНАУ.

Фото 1. Стилізація до фільму «Чапаєв», 7.11.1937 рік.
З фондів музею БНАУ

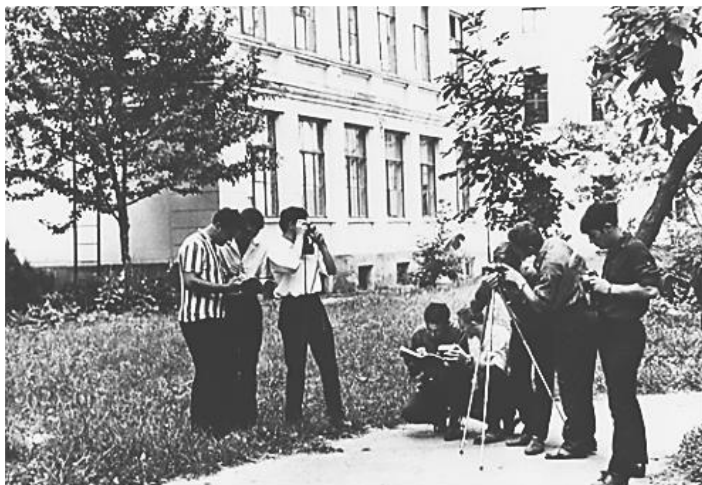

Фото 2. Студенти кіно-фотовідділення на заняттях.
З фондів музею БНАУ

Фото 3. Студенти кіновідділення на заняттях.
З фондів музею БНАУ

Фото 4. Професор Бурденюк А. Ф. разом зі студентами
монтують кінофільм. З фондів музею БНАУ

Фото 5. Акторка Ада Роговцева (четверта праворуч) серед працівників БЦСГІ. З фондів музею БНАУ.

Фото 6. Зустріч колективу інституту з Левітаном Ю. Б.
З фондів музею БНАУ